

Παρακολούθηση της επίδοσης των ενήλικων εκπαιδευόμενων

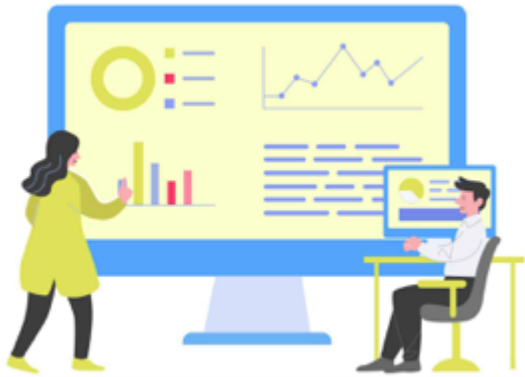
Περιεχόμενο	Θεωρητικές γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Παρακολούθη-ση Μεταγνώση Ανατροφοδότηση	<ul style="list-style-type: none"> - Τι είναι και τι δεν είναι η παρακολούθηση - Τι είναι η μεταγνώση - Η σημασία της μεταγνώσης - Η μεταγνώση στην πράξη - Τι είναι η ανατροφοδότηση - Η έρευνα πίσω από την ανατροφοδότηση - Τα οφέλη της χρήσης της ανατροφοδότησης - Πώς να λαμβάνετε ανατροφοδότηση αποτελεσματικά - Πώς να δίνετε ανατροφοδότηση αποτελεσματικά 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιασμός - Παρακολούθηση - Αξιολόγηση - Επικοινωνία 	<ul style="list-style-type: none"> - Αυτογνωσία - Ενδοσκόπηση - Ενσυνειδητότητα - Κριτική σκέψη - Επίλυση προβλημάτων - Διατύπωση ερωτήσεων - Ενεργητική ακρόαση - Ενσυναίσθηση - Δεκτικότητα στην κριτική - Διαχείριση συγκρούσεων

Εισαγωγή

Όταν έχετε διδάξει κάτι, είναι φυσικό να γνωρίζετε τι έχουν μάθει οι μαθητές, σε ποιο επίπεδο είναι και τι πρέπει να βελτιώσουν. Για το λόγο αυτό, θέλουμε να εξετάσουμε στρατηγικές που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές σας σημειώνουν πρόοδο.

Αυτή η ενότητα θα εξετάσει το ρόλο της ανατροφοδότησης και των εννοιών της αυτοπαρακολούθησης στην εκπαίδευση. Θα διερευνήσουμε τι είναι όλα αυτά, πώς μπορούν να χρησιμεύσουν, τι περιορισμούς έχουν και πώς μπορούμε να τα εφαρμόσουμε.

Θέμα 1 | Κατανόηση της παρακολούθησης της μάθησης ενηλίκων

τυπικό ορισμό:

Ορισμός της παρακολούθησης της μάθησης ενηλίκων

Το Λεξικό Oxford Learners Dictionary ορίζει την παρακολούθηση ως την παρακολούθηση και τον έλεγχο ενός πράγματος για ένα χρονικό διάστημα προκειμένου να παρατηρηθεί πώς εξελίσσεται έτσι ώστε να μπορούν να γίνουν τυχόν απαραίτητες αλλαγές.

Σε συγκεκριμένο πλαίσιο, στην περίπτωση της κλασικής σχέσης εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου, θα δίνουμε τον παρακάτω

Ενέργειες που πραγματοποιεί ο εκπαιδευτής για να παρακολουθήσει τη μάθηση των εκπαιδευόμενων ώστε να λάβει αποφάσεις για τη διδασκαλία και να δώσει ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους για την πρόδο τους.

Τι ΔΕΝ είναι η παρακολούθηση στη μάθηση ενηλίκων

Υπάρχει μια διακριτή διαφορά ανάμεσα στην παρακολούθηση της προόδου μάθησης παιδιών και ενηλίκων. Ενώ τα παιδιά χρειάζονται περισσότερο εξωτερική κινητοποίηση και στηρίζονται σε μεθόδους που περιλαμβάνουν καθοδήγηση από τον εκπαιδευτή, οι ενήλικες καθοδηγούν οι ίδιοι τον εαυτό τους και στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στις εμπειρίες ζωής του παρελθόντος όταν προσεγγίζουν ευκαιρίες μάθησης. Για το λόγο αυτό, η παρακολούθηση της επίδοσης των ενηλίκων εκπαιδευόμενων σημαίνει ενδυνάμωση των εκπαιδευόμενων στο να επιβλέπουν με επιτυχία τη διαδικασία μάθησής τους.

Γι'αυτό είναι καθοριστικής σημασίας να κατανοήσουμε τη διαφορά ανάμεσα στην παιδαγωγική και την ανδραγωγική. Η υιοθέτηση της πιο κατάλληλης στρατηγικής θα μπορούσε να κάνει μεγάλη διαφορά στα κίνητρα, την ενεργητικότητα και τη συμμετοχή

των ενηλίκων. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα παιδιά και οι ενήλικες μαθαίνουν πάντα με διαφορετικό τρόπο.

Είναι γεγονός ότι οι ενήλικες προσέρχονται στην τάξη με διαφορετικά κίνητρα. Γνωρίζουν τι είχε αποτέλεσμα στο παρελθόν ή έχουν συνήθειες που επηρεάζουν το πώς μαθαίνουν και το πώς λαμβάνουν νέες πληροφορίες, επομένως η προσέγγιση νέων θεμάτων με παραδοσιακές παιδαγωγικές στρατηγικές θα μπορούσε να τους οδηγήσει σε μη συμμετοχή και απώλεια ενδιαφέροντος.

Υπάρχουν διάφορες στρατηγικές παρακολούθησης της επιτυχούς απόκτησης γνώσης. Αυτό το κείμενο θα επικεντρωθεί στο ρόλο της μεταγνώσης και της ανατροφοδότησης, καθώς έχει αποδειχθεί ευρέως πως ωφελούν.

Θέμα 2 | Κατανόηση της μεταγνώσης

Ορισμός της μεταγνώσης

Η μεταγνώση είναι η ικανότητα ενός ατόμου να χρησιμοποιήσει τις προηγούμενες γνώσεις του για να σχεδιάσει τη στρατηγική προσέγγισης μιας δραστηριότητας μάθησης, να κάνει τα απαραίτητα βήματα για να λύσει ένα πρόβλημα, να αναστοχαστεί και να αξιολογήσει αποτελέσματα, και να αλλάξει την προσέγγισή του κατά περίπτωση. Βοηθά τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν το σωστό γνωστικό εργαλείο για τη δραστηριότητα και παίζει σημαντικό ρόλο στην επιτυχημένη μάθηση.

Οι γνωστικές στρατηγικές είναι οι βασικές νοητικές ικανότητες που χρησιμοποιούμε για να σκεφτούμε, για να μελετήσουμε και για να μάθουμε (π.χ., να ανακαλέσουμε πληροφορίες από τη μνήμη, να αναλύσουμε ήχους και εικόνες, να συσχετίσουμε ή να κάνουμε σύγκριση/αντιπαράθεση διάφορων πληροφοριών και να βγάλουμε συμπεράσματα ή να ερμηνεύσουμε κείμενο).

Βοηθούν τα άτομα να πετύχουν ένα συγκεκριμένο στόχο, όπως το να κατανοήσουν ένα κείμενο ή να λύσουν ένα πρόβλημα στα μαθηματικά, και μπορούν να αναγνωριστούν και να μετρηθούν ξεχωριστά.

Αντίθετα, οι μεταγνωστικές στρατηγικές διασφαλίζουν την επίτευξη ενός γενικού μαθησιακού στόχου.

Παραδείγματα μεταγνωστικών δραστηριοτήτων είναι ο σχεδιασμός του τρόπου προσέγγισης μιας δραστηριότητας μάθησης, η χρήση των κατάλληλων δεξιοτήτων και στρατηγικών για την επίλυση ενός προβλήματος, η παρακολούθηση της κατανόησης

ενός κειμένου από ένα άτομο, η αυτοαξιολόγηση και η αυτοδιόρθωση ως απόκριση στην αυτοαξιολόγηση, η αξιολόγηση της προόδου προς την ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας και η επίγνωση ερεθισμάτων που αποσπούν την προσοχή.

Η σημασία της μεταγνώσης στην παρακολούθηση

Έρευνες δείχνουν ότι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να μάθουν μεταγνωστικές δεξιότητες για να βελτιώσουν τη μάθησή τους. Η μεταγνώση είναι η ικανότητα ενός ατόμου να χρησιμοποιήσει τις προηγούμενες γνώσεις του για να σχεδιάσει τη στρατηγική προσέγγισης μιας δραστηριότητας μάθησης, να κάνει τα απαραίτητα βήματα για να λύσει ένα πρόβλημα, να αναστοχαστεί, να παρακολουθήσει και να αξιολογήσει αποτελέσματα και να αλλάξει την προσέγγισή του κατά περίπτωση. Βοηθά τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν το σωστό γνωστικό εργαλείο για τη δραστηριότητα και παίζει σημαντικό ρόλο στην επιτυχημένη μάθηση.

Η ανάπτυξη της κατανόησης απαιτεί και γνωστικά και μεταγνωστικά στοιχεία. Οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσουν γνώσεις χρησιμοποιώντας νοητικές στρατηγικές, και ρυθμίζουν, παρακολουθούν και αξιολογούν τη μάθησή τους χρησιμοποιώντας μεταγνωστικές τεχνικές. Η πραγματική μάθηση συμβαίνει μέσα από αυτή τη «σκέψη για τη σκέψη», αυτή τη χρήση μεταγνωστικών στρατηγικών.

Καθώς οι μαθητές χρησιμοποιούν με μεγαλύτερη ικανότητα τις μεταγνωστικές στρατηγικές, αποκτούν αυτοπεποίθηση και γίνονται πιο ανεξάρτητοι ως εκπαιδευόμενοι. Τα άτομα με καλά ανεπτυγμένες μεταγνωστικές δεξιότητες μπορούν να σκεφτούν πλήρως ένα πρόβλημα ή να προσεγγίσουν μια δραστηριότητα μάθησης, να επιλέξουν κατάλληλες στρατηγικές και να αποφασίσουν μια σειρά ενεργειών για να λύσουν το πρόβλημα ή να ολοκληρώσουν επιτυχημένα τη δραστηριότητα. Συχνά αναλογίζονται τις διαδικασίες σκέψης τους, αφιερώνοντας χρόνο στο να σκεφτούν τα λάθη ή τις αστοχίες τους και να μάθουν από αυτά.

Ορισμένα διδακτικά προγράμματα που ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους να μάθουν μεταγνωστικές στρατηγικές τους δίνουν τη δυνατότητα να εμπλακούν σε «μεταγνωστικές συζητήσεις» με τον εαυτό τους για να «μιλήσουν» για τη μάθησή τους, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και πώς μπορούν να αυτοδιορθωθούν και να συνεχίσουν τη μάθηση.

Επιπλέον, τα άτομα που επιδεικνύουν μεγάλο εύρος μεταγνωστικών δεξιοτήτων έχουν καλύτερες επιδόσεις στις εξετάσεις και ολοκληρώνουν τις εργασίες με πιο αποδοτικό τρόπο. Χρησιμοποιούν το σωστό εργαλείο για την κάθε εργασία και αλλάζουν τις στρατηγικές μάθησης κατά περίπτωση, αναγνωρίζοντας τι εμποδίζει τη μάθηση και αλλάζοντας εργαλεία ή μεθόδους για να διασφαλίσουν την επίτευξη των στόχων. Καθώς η μεταγνώση παίζει καθοριστικό ρόλο στην επιτυχημένη εκπαίδευση, οι εκπαιδευτές πρέπει να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να αναπτυχθούν σε μεταγνωστικό επίπεδο.

Η έρευνα πίσω από τη μεταγνώση

Οι μεταγνωστικές στρατηγικές μπορούν να διδαχτούν και συνδέονται με την επιτυχημένη μάθηση. Οι επιτυχημένοι εκπαιδευόμενοι μπορούν να επιλέξουν από ένα εύρος στρατηγικών τις οποίες μπορούν να μεταφέρουν σε νέα περιβάλλοντα. Οι εκπαιδευτές πρέπει να ορίσουν ένα κατάλληλο επίπεδο δυσκολίας για τις δραστηριότητες. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να εφαρμόσουν μεταγνωστικές στρατηγικές για να παρακολουθήσουν την επιτυχία, αλλά όχι τόσο δύσκολες ώστε να νιώσουν εξουθενωμένοι ή απογοητευμένοι.

Οι εκπαιδευτές πρέπει να προτείνουν στους εκπαιδευόμενους να σκεφτούν τι κάνουν καθώς πραγματοποιούν αυτές τις δραστηριότητες. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να φροντίσουν να μην σκεφτούν οι ίδιοι αντί των εκπαιδευόμενων ούτε να τους πουν τι να κάνουν, γιατί αυτό ενέχει τον κίνδυνο οι μαθητές να γίνουν πολύ καλοί στο να ζητάνε βοήθεια αντί στο να σκέφτονται και να κατευθύνουν οι ίδιοι τη μάθησή τους. Αντίθετα, οι αποτελεσματικοί εκπαιδευτές συνεχώς ωθούν προς τα μπροστά τους εκπαιδευόμενους, ρωτώντας «Τι πρέπει να κάνεις μετά;».

Διαπιστώθηκε ότι λίγοι καθηγητές πανεπιστημίου αφιερώνονται στη διδασκαλία στρατηγικών παρακολούθησης της μάθησης. Θεωρούν ότι οι φοιτητές έχουν ήδη μάθει αυτές τις στρατηγικές στο λύκειο. Πολλοί όμως δεν τις έχουν μάθει ή δεν έχουν επίγνωση της μεταγνωστικής διαδικασίας και της σημασίας της στη μάθηση. Η αποστήθιση είναι η συνήθης -και συχνά ή μόνη- στρατηγική μάθησης που χρησιμοποιούν οι μαθητές λυκείου όταν εισέρχονται στο πανεπιστήμιο.

Οι εκπαιδευόμενοι χρειάζονται ρητές οδηγίες και για τις γνωστικές και για τις μεταγνωστικές στρατηγικές. Χρειάζονται να ξέρουν ότι έχουν επιλογές ως προς τις μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιήσουν σε διαφορετικά περιβάλλοντα και χρειάζεται να παρακολουθήσουν το πώς χρησιμοποιούν αυτές τις στρατηγικές και πώς τα καταφέρνουν.

Παρακολούθηση και εφαρμογή μεταγνώσης

Οι εκπαιδευτές μπορούν να ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους να σκέφτονται πιο στρατηγικά βοηθώντας τους να επικεντρωθούν στους τρόπους με τους οποίους επεξεργάζονται τις πληροφορίες.

Οι εκπαιδευτές μπορούν να ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους να εξετάσουν και να αναπτύξουν τις μεταγνωστικές στρατηγικές τους με διάφορους τρόπους, όπως με το να εξετάζουν τις ενέργειες και τα κίνητρά τους, να γράφουν ημερολόγιο με λογική αναστοχασμού και να συζητούν τις διαδικασίες σκέψης τους με άλλους εκπαιδευόμενους.

Η μεταγνώση θεωρείται ευρέως μια διαδικασία η οποία αναπτύσσεται σε τρεις διακριτές φάσεις. Οι εκπαιδευόμενοι, για να σκέφτονται με επιτυχία, θα πρέπει λοιπόν να κάνουν τα εξής:

1. Να αναπτύξουν ένα σχέδιο πριν προσεγγίσουν μια δραστηριότητα μάθησης, για παράδειγμα να διαβάσουν κάτι για να το κατανοήσουν ή να λύσουν ένα πρόβλημα στα μαθηματικά.

2. Να παρακολουθούν το αν κατανοούν, να διαβάζουν το συγκείμενο όταν αναλύουν το νόημα.

3. Να αξιολογούν τη σκέψη τους μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Οι εκπαιδευτές μπορούν να δώσουν ως παράδειγμα τη χρήση ερωτήσεων και να προτείνουν στους εκπαιδευόμενους να κάνουν ερωτήσεις στους εαυτούς τους κατά τη διάρκεια κάθε φάσης. Μπορούν να ενσωματώσουν στα σχέδια μαθήματος ευκαιρίες εξάσκησης των εκπαιδευόμενων στη χρήση αυτών των ερωτήσεων κατά την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων μάθησης.

Ακολουθούν παραδείγματα:

- **Κατά τη φάση σχεδιασμού**, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να ρωτήσουν: Τι πρόκειται να μάθω; Ποιες προηγούμενες γνώσεις μου θα με βοηθήσουν με αυτή τη δραστηριότητα; Τι πρέπει να κάνω πρώτα; Τι πρέπει να αναζητήσω σε αυτό το κείμενο ανάγνωσης; Πόσο χρόνο έχω για να το ολοκληρώσω; Σε ποια κατεύθυνση θέλω να με οδηγήσει η σκέψη μου;

- **Κατά τη φάση παρακολούθησης**, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να ρωτήσουν: Πώς τα πηγαίνω; Είμαι στο σωστό δρόμο; Πώς πρέπει να προχωρήσω; Ποιες πληροφορίες είναι σημαντικό να θυμάμαι; Μήπως πρέπει να κινηθώ σε διαφορετική κατεύθυνση; Μήπως πρέπει να αλλάξω ρυθμό λόγω της δυσκολίας; Τι μπορώ να κάνω αν δεν καταλαβαίνω;

- **Κατά τη φάση αξιολόγησης**, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να ρωτήσουν: Πώς τα πήγα; Τι έμαθα; Είδα τα αποτελέσματα που περίμενα; Τι θα μπορούσα να είχα κάνει διαφορετικά; Μπορώ να εφαρμόσω αυτόν τον τρόπο σκέψης σε άλλα προβλήματα ή καταστάσεις; Υπάρχει κάτι που δεν καταλαβαίνω, τυχόν κενά στις γνώσεις μου; Μήπως πρέπει να ξαναδώ όλη τη δραστηριότητα για να συμπληρώσω τυχόν κενά κατανόησης; Πώς μπορώ να εφαρμόσω αυτόν τον τρόπο σκέψης σε άλλα προβλήματα; Αντί να αντιμετωπίζω την ανάγνωση, τη γραπτή έκφραση, τις φυσικές επιστήμες, τις κοινωνικές επιστήμες και τα μαθηματικά μόνο ως μαθήματα ή ως περιεχόμενο που πρέπει να διδαχτεί, οι εκπαιδευτές μπορούν να τα αντιμετωπίσουν ως ευκαιρίες που έχουν οι εκπαιδευόμενοι να αναστοχαστούν τις μαθησιακές τους διαδικασίες.

Παραδείγματα ανά μάθημα

Ανάγνωση

Διδάξτε τους εκπαιδευόμενους πώς να κάνουν ερωτήσεις κατά την ανάγνωση και δώστε παραδείγματα φωναχτής σκέψης. Κάντε στους εκπαιδευόμενους ερωτήσεις όσο εκφράζουν φωναχτά τη σκέψη τους και διδάξτε τους να παρακολουθούν την ανάγνωση τους αναλογιζόμενοι συνεχώς αν κατανοούν τι αφορά το κείμενο. Διδάξτε τους να

κρατούν σημειώσεις ή να επισημαίνουν σημαντικές λεπτομέρειες και να αναρωτιούνται: «Γιατί πρέπει να τονιστεί αυτή η φράση;» και «Γιατί δεν το υπογράμμισα αυτό;».

Γραπτή έκφραση

Δώστε παραδείγματα στρατηγικών προετοιμασίας της γραπτής έκφρασης για την οργάνωση των σκέψεων, όπως τον καταιγισμό ιδεών με την τοποθέτηση μιας λέξης που είναι η κύρια ιδέα στο πάνω μέρος και τη συμπλήρωση από κάτω των λεπτομερειών που τη στηρίζουν.

Ο στόχος της διδασκαλίας μεταγνωστικών στρατηγικών είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να εξοικειωθούν με αυτές τις στρατηγικές. Να τις χρησιμοποιούν αυτόματα για να μάθουν πράγματα, να εστιάζουν την προσοχή τους, να αντλούν νοήματα και να τις προσαρμόζουν αν κάτι πάει στραβά. Δεν θα σκέφτονται αυτές τις δεξιότητες όταν θα τις χρησιμοποιούν, αλλά θα μπορούν συνήθως να περιγράψουν με ακρίβεια τις μεταγνωστικές τους διαδικασίες αν ερωτηθούν τι κάνουν.

Θέμα 3 | Ανατροφοδότηση

Συχνά θεωρούμε την ανατροφοδότηση «υποχρέωση» που πρέπει να εκπληρώσουμε στο τέλος μιας εκδήλωσης.

Οι εκπαιδευτές λαμβάνουν ανατροφοδότηση για την διδασκαλία τους στο τέλος, ενώ οι εκπαιδευόμενοι λαμβάνουν ανατροφοδότηση για το τι έμαθαν.

Η ανατροφοδότηση όμως μπορεί να προσφέρει πολλά περισσότερα.

Προσφέρει μια άριστη ευκαιρία βελτίωσης της ποιότητας της

συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, της επιτυχούς μάθησης κάθε ατόμου και των κινήτρων των εκπαιδευόμενων.

Τι είναι όμως η ανατροφοδότηση; Τι είδη και τι απαιτήσεις περιλαμβάνει, και πώς αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν ουσιαστικά στην εκπαίδευση ενηλίκων;

Ορισμός της ανατροφοδότησης

Το Λεξικό Oxford Learners Dictionary ορίζει την ανατροφοδότηση ως συμβουλές, κριτική ή πληροφορίες για το πόσο καλό ή χρήσιμο είναι κάτι, ή πόσο καλή ή χρήσιμη είναι η εργασία κάποιου. Αυτή η αντίληψη ή η αξιολόγηση που μεταφέρεται μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ένα επόμενο βήμα με σκοπό την αλλαγή ή τη βελτίωση. Γενικότερα στην εκπαίδευση, η ανατροφοδότηση περιγράφει την επικοινωνία μεταξύ ανθρώπων στο πλαίσιο της οποίας ο ένας δίνει στον άλλο πληροφορίες για το τι αντιλήφθηκε ή κατάλαβε. Αυτό δίνει στο δέκτη τη δυνατότητα να αποκριθεί στην ανατροφοδότηση διορθώνοντας τη συμπεριφορά του ή τον τρόπο σκέψης του.

Υπάρχουν δύο είδη ανατροφοδότησης, η ενδιάμεση/διαμορφωτική (formative) και η τελική (summative). Ενώ η τελική ανατροφοδότηση γίνεται στο τέλος, συνοψίζοντας την ανατροφοδότηση για το σύνολο των αποκτηθέντων γνώσεων και δεξιοτήτων, η ενδιάμεση/διαμορφωτική ανατροφοδότηση διερευνά την κατάσταση μάθησης και την προσέγγιση στους μαθησιακούς στόχους μια συγκεκριμένη στιγμή. Δείχνει τυχόν κενά γνώσεων, είδη σφαλμάτων και έλλειψη κατανόησης ή εσφαλμένη κατανόηση. Η ενδιάμεση/διαμορφωτική ανατροφοδότηση επηρεάζει έντονα τη μάθηση του ατόμου και αποτελεί σημαντική προϋπόθεση του περαιτέρω σχεδιασμού του μαθήματος.

Οι αυστραλιανοί καθηγητές Boud και Molloy ορίζουν την ενδιάμεση/διαμορφωτική ανατροφοδότηση ως εξής:

Η ανατροφοδότηση είναι μια διαδικασία στην οποία οι εκπαιδευόμενοι λαμβάνουν ανατροφοδότηση για την προσπάθειά τους. Αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να αξιολογήσουν οι ίδιοι τις ομοιότητες και τις διαφορές με τα κατάλληλα πρότυπα, καθώς και την αξία της δουλειάς τους, βελτιώνοντας έτσι τη δουλειά τους.

Στην εκπαίδευση ενηλίκων, οι εκπαιδευτές είναι αυτοί που δίνουν ανατροφοδότηση, αλλά μπορούν και να λάβουν ανατροφοδότηση, για παράδειγμα, από τους εκπαιδευόμενους.

Η έρευνα πίσω από την ανατροφοδότηση

Η ανατροφοδότηση έχει αναγνωριστεί εδώ και καιρό ως ένα ισχυρό μέσο προαγωγής της μάθησης και της ανάπτυξης των μαθητών. Πρόσφατες έρευνες υποστηρίζουν την ιδέα ότι η παροχή ουσιαστικής ανατροφοδότησης στους μαθητές μπορεί να ενισχύσει σημαντικά τις γνώσεις και τις επιτυχίες τους.

Δεν θεωρούνται το ίδιο αποτελεσματικά όλα τα είδη ανατροφοδότησης, ενώ ορισμένα είδη ανατροφοδότησης μπορούν να αποβούν και αντιπαραγωγικά, κυρίως αν παρέχονται αποκλειστικά με αρνητικό ή διορθωτικό τρόπο.

Την τελευταία δεκαετία, αρκετές μελέτες έχουν διερευνήσει στρατηγικές παροχής ανατροφοδότησης σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, προτείνοντας ως αποτέλεσμα βάσει έρευνας πολλές συμβουλές για αποτελεσματική ανατροφοδότηση με σκοπό την αύξηση των κινήτρων, της επίδοσης και της αυτοεκτίμησης των μαθητών.

Όσο πιο προσωποποιημένη είναι η ανατροφοδότηση, τόσο καλύτερα θα γίνει δεκτή. Συγκεκριμένη ανατροφοδότηση με επίκεντρο το μαθητή θα πρέπει να παρέχεται σε κάθε εκπαιδευόμενο ξεχωριστά με αντικείμενο την επίδοσή του. Η ανατροφοδότηση θα πρέπει να δίνεται με τρόπο που να αυξάνει τα κίνητρα.

Η ικανότητά μας να παρέχουμε ουσιαστική, ακριβή ανατροφοδότηση φθίνει με το πέρασμα του χρόνου. Πολλές μελέτες δείχνουν ότι η ανατροφοδότηση είναι πιο αποτελεσματική όταν παρέχεται αμέσως, σε σχέση με το να δοθεί λίγες μέρες, εβδομάδες ή μήνες μετά.

Εξετάστηκαν 131 μελέτες σχετικά με την ανατροφοδότηση και διαπιστώθηκε ότι πάνω από το ένα τρίτο των παρεμβάσεων με αντικείμενο την ανατροφοδότηση μείωσε την επίδοση των μαθητών. Εκπαιδευτές με καλές προθέσεις μπορεί να κάνουν τακτικά σχόλια προς τους μαθητές τους τα οποία μειώνουν τα εσωτερικά τους κίνητρα και τους αποθαρρύνουν από το να μάθουν.

Αν εμπλακούν οι εκπαιδευόμενοι στη διαδικασία ανατροφοδότησης, θα μπορέσουν να αναπτύξουν αυτογνωσία, ενώ θα αποκτήσουν τις δεξιότητες λήψης αποφάσεων που θα τους βοηθήσουν να αναγνωρίζουν καλύτερα τα λάθη και να εντοπίσουν τα αδύνατα σημεία που μπορούν να δουλευτούν.

Τα οφέλη της ανατροφοδότησης

Κεντρικό αντικείμενο της ανατροφοδότησης είναι να επισημάνει λάθη, εσφαλμένες αντιλήψεις και κενά γνώσεων, και να δώσει προτάσεις για ενδεχόμενη απαραίτητη περαιτέρω απόκτηση γνώσεων ή περαιτέρω αλλαγή στις γνώσεις. Ιδιαίτερα στην εκπαίδευση ενηλίκων, η ανατροφοδότηση προσφέρει μια άριστη ευκαιρία βελτίωσης της ποιότητας των μαθημάτων, της επιτυχούς μάθησης κάθε ατόμου και των κινήτρων των εκπαιδευόμενων.

Οι εκπαιδευόμενοι προσέρχονται στα μαθήματα με διαφορετικές προσδοκίες και έχουν έναν περισσότερο ή λιγότερο σαφή στόχο για το τι θέλουν να έχουν επιτύχει ή μάθει στο τέλος. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε αυτούς τους διαφορετικούς μαθησιακούς στόχους για να εκπληρώσουμε τις διαφορετικές προσδοκίες και να δημιουργήσουμε ένα κλίμα που προάγει τη μάθηση και παρέχει κίνητρα.

Η τακτική, ατομική ανατροφοδότηση δίνει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να αντιληφθούν καλύτερα την πρόοδό τους και να καθοδηγήσουν οι ίδιοι την πορεία τους προς τους βασικούς και τους επιμέρους στόχους τους. Έτσι, ο εκπαιδευτής μπορεί να προσαρμόσει καλύτερα την περαιτέρω διδασκαλία του, το περιεχόμενο και τις μεθόδους του στις προϋπάρχουσες απαιτήσεις και προσδοκίες των συμμετεχόντων.

Η ανατροφοδότηση μπορεί να εξυπηρετήσει πολύ διαφορετικούς στόχους σε έναν κύκλο εκπαίδευσης:

- Βοηθά εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους να μειώσουν τη διαφορά ανάμεσα στην αυτοαξιολόγηση και την εξωτερική αξιολόγηση, και να αναπυχθούν σε προσωπικό επίπεδο.

- Η ανατροφοδότηση προάγει την ανταλλαγή απόψεων εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων σχετικά με τη μάθηση.
- Υποστηρίζει τους εκπαιδευτές στη βελτίωση του στυλ διδασκαλίας τους.
- Βοηθά στο να γίνει αξιολόγηση του πού βρίσκεται ο εκπαιδευόμενος σε σχέση με το μαθησιακό του στόχο και στον προσδιορισμό των επιμέρους στόχων που έχουν ήδη επιτευχθεί. Η ανατροφοδότηση βοηθά επομένως στην ανάδειξη των επιτυχημένων προσπαθειών (μάθησης).
- Η ανατροφοδότηση προάγει τη μαθησιακή διαδικασία των εκπαιδευόμενων. Αναδεικνύει ποια πορεία (μάθησης) είναι επιτυχημένη και ποια λιγότερο κατάλληλη, και δίνει τη δυνατότητα να αναπτυχθούν νέες λύσεις και στρατηγικές.
- Η ανατροφοδότηση κινητοποιεί τη μάθηση και ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους να βρουν νέους τρόπους μάθησης και να ασχοληθούν περισσότερο με τη μάθησή τους.

Πώς να λαμβάνετε ανατροφοδότηση αποτελεσματικά

Ακούστε προσεκτικά την ανατροφοδότηση που σας δίνεται

Αυτό σημαίνει να μην διακόπτετε. Ακούστε το άτομο που μιλά, προσέξτε αυτά που λέει και όχι αυτά που νομίζετε ότι λέει. Μπορείτε να απορροφήσετε περισσότερες πληροφορίες αν συγκεντρωθείτε στο να ακούσετε προσεκτικά και να κατανοήσετε παρά να λειτουργήσετε αμυντικά και να εστιάσετε στην απάντησή σας.

Να έχετε επίγνωση των απαντήσεών σας

Η γλώσσα του σώματος που χρησιμοποιείτε και ο τόνος της φωνής σας συχνά δείχνουν περισσότερα από τα λόγια σας. Προσπαθήστε να αποφύγετε να φέρνετε εμπόδια. Αν δείχνετε ότι αφαιρείστε και ότι βαριέστε, εκπέμπετε επίσης αρνητικό μήνυμα. Δίνοντας προσοχή, από την άλλη πλευρά, δείχνετε ότι δίνετε σημασία σε αυτό που έχει να πει ο άλλος και έτσι νιώθετε και οι δύο καλύτερα.

Να είστε ανοιχτοί

Αυτό σημαίνει να είστε δεκτικοί σε νέες ιδέες και διαφορετικές απόψεις. Συχνά, υπάρχουν πολλοί τρόποι να κάνουμε τα πράγματα και οι άλλοι μπορεί να έχουν μια τελειώς διαφορετική οπτική για ένα συγκεκριμένο θέμα. Μπορεί να μάθετε κάτι πραγματικά ενδιαφέρον.

Κατανοήστε το μήνυμα

Βεβαιωθείτε ότι κατανοείτε αυτό που σας λένε, ιδιαίτερα πριν απαντήσετε στην ανατροφοδότηση. Κάντε διευκρινιστικές ερωτήσεις, αν χρειάζεται. Ακούστε ενεργητικά επαναλαμβάνοντας τα σημαντικά σημεία, ώστε να βεβαιωθείτε ότι έχετε ερμηνεύσει σωστά τις πληροφορίες που λάβατε. Όταν βρίσκεστε με άλλους, ζητήστε την ανατροφοδότηση των άλλων πριν απαντήσετε. Όταν αυτό είναι δυνατό, εξηγήστε από πριν με σαφήνεια τι είδους ανατροφοδότηση ζητάτε, έτσι ώστε να μην υπάρχουν εκπλήξεις.

Σκεφτείτε και αποφασίστε τι να κάνετε

Αξιολογήστε την ανατροφοδότηση, τις συνέπειες της αξιοποίησής της ή της αγνόησής της και στη συνέχεια αποφασίστε τι να κάνετε με αφορμή αυτή την ανατροφοδότηση. Το πώς θα αντιδράσετε είναι επιλογή σας. Αν διαφωνείτε με την ανατροφοδότηση, σκεφτείτε να ζητήσετε μια δεύτερη γνώμη από κάποιον άλλο.

Συνέχεια

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να συνεχίσετε μια ανατροφοδότηση. Ορισμένες φορές, μπορείτε να συνεχίσετε απλά εφαρμόζοντας τις προτάσεις που σας έκαναν. Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να θέλετε να κανονίσετε μια άλλη συνάντηση για να συζητήσετε την ανατροφοδότηση ή να υποβάλετε ξανά τη δουλειά σας με διορθώσεις.

Πώς να δίνετε ανατροφοδότηση αποτελεσματικά

Συγκεντρωθείτε στη συμπεριφορά, όχι στο άτομο

Μία στρατηγική είναι να ξεκινήσετε αναφέροντας την επίμαχη συμπεριφορά, να περιγράψετε έπειτα πώς νιώθετε γι' αυτό και να καταλήξετε με το τι θέλετε. Αυτό το μοντέλο σας βοηθά να αποφύγετε να ακουστείτε επικριτικοί χρησιμοποιώντας το πρώτο πρόσωπο και εστιάζοντας σε συμπεριφορές αντί για ερμηνείες που βασίζονται σε εικασίες.

Παράδειγμα: «Δεν σε έχω δει στην τάξη εδώ και μια βδομάδα. Ανησυχώ ότι χάνεις σημαντικές πληροφορίες. Μπορούμε να συναντηθούμε σύντομα για να το συζητήσουμε;», αντί για «Προφανώς δεν ενδιαφέρεσαι γι' αυτό το μάθημα!»

Ισορροπήστε το περιεχόμενο

Χρησιμοποιήστε την «προσέγγιση σάντουιτς». Ξεκινήστε παρέχοντας σχόλια για συγκεκριμένα δυνατά σημεία. Έτσι ενισχύετε και προσδιορίζετε τα πράγματα που ο δέκτης θα πρέπει να συνεχίσει να κάνει. Στη συνέχεια, προσδιορίστε συγκεκριμένους τομείς προς βελτίωση και τρόπους για να γίνουν οι αλλαγές. Κλείστε με ένα θετικό σχόλιο.

Αυτό το μοντέλο βοηθά στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και στη σωστή ανάδειξη των αδυναμιών. Παράδειγμα: «Η παρουσίασή σου ήταν φοβερή. Είχες καλή οπτική επαφή και είχες κάνει καλή προετοιμασία. Ήταν λίγο δύσκολο να σε ακούσουμε στο πίσω μέρος της αίθουσας, αλλά αυτό μπορείς να το διορθώσεις με λίγη εξάσκηση. Συνέχισε έτσι!». Αντί για: «Δεν μιλούσες αρκετά δυνατά. Παρόλα αυτά, η παρουσίαση πήγε καλά.»

Να είστε συγκεκριμένοι

Να αποφεύγετε γενικά σχόλια που μπορεί να μην είναι πολύ χρήσιμα στον δέκτη. Προσπαθήστε να συνοδεύετε τα λεγόμενά σας με παραδείγματα. Όταν δίνετε εναλλακτικές προτάσεις αντί να δίνετε απλά συμβουλές, ο δέκτης μπορεί να αποφασίσει πώς να χρησιμοποιήσει την ανατροφοδότησή σας.

Να είστε ρεαλιστές

Η ανατροφοδότηση θα πρέπει να επικεντρώνεται σε πράγματα που μπορούν να αλλάξουν. Είναι άωφelo και ενοχλητικό για τους δέκτες να λαμβάνουν σχόλια για κάτι το οποίο δεν είναι στον έλεγχό τους. Επίσης, θυμηθείτε να αποφεύγετε να χρησιμοποιείτε τις λέξεις «πάντα» και «ποτέ». Η συμπεριφορά των ανθρώπων σπάνια είναι τόσο συνεπής.

Να είναι δική σας η ανατροφοδότηση

Όταν δίνετε σχόλια αξιολόγησης, να χρησιμοποιείτε το πρώτο πρόσωπο παρά το τρίτο που θα άφηνε να εννοηθεί ότι και άλλοι συμφωνούν με την άποψή σας. Θυμηθείτε ότι η ανατροφοδότηση εκφράζει μόνο την άποψή σας.

Να δίνετε την ανατροφοδότηση έγκαιρα

Να δίνετε την ανατροφοδότησή σας στον κατάλληλο χρόνο. Είναι βασικό να γίνεται άμεσα αυτό, καθώς η ανατροφοδότηση έχει μειωμένο αντίκτυπο αν καθυστερήσει υπερβολικά. Η ανατροφοδότηση που δίνεται καθυστερημένα μπορεί επίσης να προκαλέσει συναισθήματα ενοχής και δυσαρέσκειας στον δέκτη αν έχει χαθεί η ευκαιρία για βελτίωση. Αν η ανατροφοδότησή σας είναι κυρίως αρνητική, αφιερώστε λίγο χρόνο να προετοιμάσετε τι θα πείτε ή τι θα γράψετε.

Να προσφέρετε υποστήριξη συνέχεια

Η ανατροφοδότηση θα πρέπει να είναι μια συνεχής διαδικασία, όχι κάτι που γίνεται μία φορά μόνο. Μετά την παροχή ανατροφοδότησης, επιδιώξτε συνειδητά να υπάρξει συνέχεια. Ενημερώστε τους δέκτες ότι είστε διαθέσιμοι για τυχόν ερωτήσεις και, κατά περίπτωση, ζητήστε άλλη μια ευκαιρία για να δώσετε περισσότερα σχόλια στο μέλλον.

Τεστ και αξιολόγηση

1. Δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην παρακολούθηση της διαδικασίας μάθησης παιδιών και ενηλίκων.
 - Σωστό
 - Λάθος
2. Ο εκπαιδευτής γνωρίζει καλύτερα ποια στρατηγική μάθησης ταιριάζει στον καθένα.
 - Σωστό
 - Λάθος
3. Χρησιμοποιείτε πάντα τρίτο πρόσωπο όταν δίνετε ανατροφοδότηση.
 - Σωστό
 - Λάθος
4. Δεν έχει σημασία το πότε δίνεται η ανατροφοδότηση. Μπορεί να είναι αμέσως μετά από ένα μάθημα, μια βδομάδα μετά ή ένα μήνα μετά. Θεωρείται πάντα αποτελεσματική ανατροφοδότηση.
 - Σωστό
 - Λάθος
5. Η αποτελεσματική ανατροφοδότηση κινητοποιεί τη μάθηση και ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους.
 - Σωστό
 - Λάθος

6. Όσο πιο προσωποποιημένη είναι η ανατροφοδότηση, τόσο καλύτερα θα γίνει δεκτή.
 - Σωστό
 - Λάθος

7. Σύμφωνα με έρευνες, οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι γνωρίζουν ήδη και χρησιμοποιούν στρατηγικές αυτοπαρακολούθησης.
 - Σωστό
 - Λάθος

8. Η αυτοαξιολόγηση παίζει καθοριστικό ρόλο στην εκπαίδευση ενηλίκων.
 - Σωστό
 - Λάθος

9. Τα άτομα που επιδεικνύουν μεγάλο εύρος μεταγνωστικών δεξιοτήτων έχουν καλύτερες επιδόσεις στις εξετάσεις και ολοκληρώνουν τις εργασίες με πιο αποδοτικό τρόπο.
 - Σωστό
 - Λάθος

10. Όταν λαμβάνετε ανατροφοδότηση, φροντίστε να κατανοείτε τι σας λένε, ειδικά πριν αποκριθείτε στην ανατροφοδότηση.
 - Σωστό
 - Λάθος

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ποιες πρακτικές σαν την αυτοπαρακολούθηση έχετε ακολουθήσει στο παρελθόν;
2. Ποιες από τις αναφερθείσες στρατηγικές αποτελεσματικής λήψης ανατροφοδότησης σας αρέσει περισσότερο;
3. Ποιες από τις αναφερθείσες στρατηγικές αποτελεσματικής παροχής ανατροφοδότησης σας αρέσει περισσότερο;
4. Αφού εξοικειωθείτε με τη θεωρία και τις συνοδευτικές δραστηριότητες:
 - Σε ποιο σενάριο πιστεύετε ότι θα εφαρμόσετε μία από τις δραστηριότητες σε μία από τις τάξεις σας;
 - Τι αντίκτυπο μπορεί να έχει στην τάξη σας;
5. Ποια στοιχεία της αυτοπαρακολούθησης πιστεύετε ότι μπορεί να υιοθετήσετε και να χρησιμοποιήσετε;

Σωστές απαντήσεις κουίζ:

1) Λ

2) Λ

3) Λ

4) Λ

5) Σ

6) Σ

7) Λ

8) Σ

9) Σ

10) Σ

Πηγές και πρόσθετο υλικό

Klante, S 2019, Feedback, Feedbackarbeit als Instrument der Entwicklung (Η ανατροφοδότηση ως εργαλείο ανάπτυξης), πρόσβαση του pdf στα γερμανικά στις 16 Δεκεμβρίου 2021, <www.die-bonn.de/doks/2019-feedbackarbeit-01.pdf>

The importance of feedback for students (Η σημασία της ανατροφοδότησης για τους μαθητές) 2019, The Graide Network, πρόσβαση στις 16 Δεκεμβρίου 2021, <<https://www.thegraidenetwork.com/blog-all/importance-of-feedback-student-learning>>

TEAL Center Fact Sheet No. 4: Metacognitive Processes (Ενημερωτικό δελτίο 4 Κέντρου TEAL: Μεταγνωστικές διαδικασίες) 2010, Teaching Excellence in Adult Literacy, πρόσβαση στις 16 Δεκεμβρίου 2021, <https://lincs.ed.gov/sites/default/files/4_TEAL_Metacognitive.pdf>

Set and Monitor Goals (Ορισμός και παρακολούθηση στόχων) (n.d.), Literacy Information and Communication System, πρόσβαση στις 16 Δεκεμβρίου 2021, <<https://lincs.ed.gov/state-resources/federal-initiatives/teal/guide/setgoals>>

Darn, S (n.d.), Monitoring (Παρακολούθηση), British Council, πρόσβαση στις 16 Δεκεμβρίου 2021, <<https://www.teachingenglish.org.uk/article/monitoring>>

Self, J 2020, Monitoring Learning for Continuous Improvement (Παρακολούθηση της μάθησης για συνεχή βελτίωση) σελ. 87-100, National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, *Teaching K-12 Science and Engineering During a Crisis (Η διδασκαλία των φυσικών επιστημών και της επιστήμης των μηχανικών στα 12 σχολικά χρόνια σε περίοδο κρίσης)*, Washington, DC: The National Academies Press, πρόσβαση στις 16 Δεκεμβρίου 2021 <<https://doi.org/10.17226/25909>>

Παραδείγματα μεταγνωστικών στρατηγικών και πρακτικές συμβουλές προς εφαρμογή:
<https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/teaching-resources/teaching-tips/metacognitive>

Χρήσιμο σύντομο βίντεο που εξηγεί τι αφορά η μεταγνώση:

<https://www.youtube.com/watch?v=eIZFL4FLVLE>

Περισσότερες ασκήσεις εξάσκησης στην παροχή ουσιαστικής ανατροφοδότησης:

<https://www.viamaven.com/blog/try-these-feedback-exercises-with-your-team>